

7. В Острозькій академії відбувся семінар «Штучний інтелект в освіті: виклики та можливості». URL: <https://www.oa.edu.ua/ua/info/news/2023/19-06-04> дата звернення: 17.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-202>

РОЛЬ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Хруцька О. В.

*методист вищої категорії відділу забезпечення якості освіти
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Питання формування політики та культури академічної доброчесності останні роки перебуває у фокусі українських та закордонних освітян. Випуск 30 листопада 2022 року американською дослідницькою лабораторією OpenAI чат-боту зі штучним інтелектом ChatGPT (Generative Pre-trained Transformer) та пізніше, 21 березня 2023 року корпорацією Google, чат-боту зі штучним інтелектом Google Bard, спричинили численні дискусії в наукових та академічних колах щодо того, чи є їх використання прийнятним та доброчесним у освітній, науковій та дослідній роботах. Більше того, деякі дослідники кажуть про те, що «поява такого сервісу як ChatGPT від OpenAI стала синонімом прояву академічної недоброчесності здобувачів освіти» [1] або навіть порівнюють ситуацію навколо вільного доступу до ChatGPT та безконтрольного його використання з «моральною панікою» [2], внаслідок якої деякі освітні установи, корпорації та цілі країни обмежили або заборонили використання ChatGPT.

Слід зазначити, що штучний інтелект (Artificial Intelligence, AI) це досить молода і надзвичайно перспективна галузь науки, яка наразі стрімко розвивається. Традиційно вирізняють кілька сфер застосування штучного інтелекту, серед яких найбільш поширеними є машинне навчання (Machine Learning, ML), обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP), робототехніка (Robotics), експертні системи (Expert System) та загальний штучний інтелект, або сильний штучний інтелект (Artificial General Intelligence, AGI). Вважається, що загальний штучний інтелект може успішно виконати будь-яку інтелектуальну

задачу, яку може виконати людина. Термін “Artificial General Intelligence” ввів американський філософ Джон Роджерс Серль. Він зазначив, що при роботі над створенням загального штучного інтелекту «мета полягає в тому, аби створити програми, здатні моделювати людське мислення таким чином, щоб витримувати тест Тьюрінга. Більш того, така програма буде не просто моделлю розуму; вона в буквальному розумінні слова сама й буде розумом, в тому ж сенсі, в якому людський розум – це розум» [3]. І якщо ще кілька років тому створення «справжнього» загального штучного інтелекту здавалося віддаленою перспективою, то дослідження нецензурованої версії ChatGPT на базі GPT-4, доступної тільки для розробників в OpenAI, надало підтвердження того, що деякі здатності GPT-4 знаходяться на рівні, який можна порівняти з людським рівнем, а головне твердження дослідження полягає в тому, що GPT-4 досягає певної форми загального інтелекту, справді демонструючи «іскри» загального штучного інтелекту [4].

Наразі все частіше можна почути думку, що поява «справжнього» загального штучного інтелекту це питання лише одного-двох десятиріч, а використання ChatGPT або інших аналогічних продуктів у освіті, науковій діяльності, для вирішення різноманітних робочих задач тощо в дуже короткий термін стане буденністю. Відповідно, можна зробити висновки, що для того, щоб зменшити ризики проявів академічної недоброчесності в освітньому процесі, спричинені використанням ChatGPT або його аналогів, основними задачами мають бути не боротьба з використанням технологій штучного інтелекту, а створення політики та розвиток культури їх доброчесного використання в освітній, науковій, дослідній діяльності серед усіх учасників освітнього процесу. Однак, розвиток культури академічної доброчесності в контексті використання технологій штучного інтелекту полягає не тільки у розробленні відповідної нормативної бази та регуляторних документів. Важливими завданнями є формування та розвиток у всіх учасників освітнього процесу навичок формулювання коректних чітких запитів або інструкцій при роботі з відповідними програмами, так званих навичок промпт-інжинірингу, що дозволить ефективно використовувати мовні моделі у широкому спектрі освітніх, наукових та дослідницьких тем, а також напрацювання методик, які коректно використовуватимуть технології штучного інтелекту для більшої персоналізації освітнього процесу, генерації персоналізованих завдань та для розвитку креативності здобувачів освіти.

Список посилань

1. Філіпенко Л. В., Думанський О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. № 19. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380> (дата звернення: 16.10.2023)
2. Cullen C. Artificial Intelligence: Friend, Foe, or Neither? The International Center for Academic Integrity (ICAI). 2023. URL: <https://academicintegrity.org/resources/blog/110-2023/february-2023/422-artificial-intelligence-friend-foe-or-neither> (дата звернення: 16.10.2023)
3. Searle J. R. Is the brains mind a computer program? *Scientific American*. 1990. № 1. URL: <https://www.scientificamerican.com/article/is-the-brains-mind-a-computer-progr/> (дата звернення: 10.10.2023)
4. Bubeck S., Chandrasekaran V., Eldan R., Gehrke J., Horvitz E., Kamar E., Lee P., Lee Y. T., Li Y., Lundberg S., Nori H., Palangi H., Tulio Ribeiro M., Zhang Y. Sparks of Artificial General Intelligence: Early experiments with GPT-4. *Cornell University. ArXiv*. URL: <https://arxiv.org/abs/2303.12712> (дата звернення: 17.10.2023)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-203>

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ І ПРАКТИКАХ

Циганенко Л. Ф.

*доктор історичних наук, професор
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
м. Ізмаїл, Одеська область, Україна*

Використання штучного інтелекту в різних сферах життя людини є однією з визначальних ознак сучасності. Як відомо, на сьогодні існують понад 150 визначень поняття «штучний інтелект», більшість з яких передбачає його використання як інструменту для вирішення різноманітних завдань міждисциплінарних наукових досліджень [1]. Однією із гуманітарних галузей науки, де використання штучного інтелекту робить поки що перші кроки є історія. Відразу зауважимо, ми не розглядатиме сам процес написання робіт на історичну тематику та можливості застосування штучного інтелекту для цього процесу, а